

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДУКТИВНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ ЯК
СТРАТЕГІЧНЕ ЗАВДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВЛАДИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ**

Костянтин Юрійович МЕЛЬНИК,

*доктор юридичних. наук, професор,
завідувач кафедри трудового
та господарського права Харківського
національного університету внутрішніх справ
orcid.org/0000-0002-8960-0234*

Вже більше ніж півроку йде боротьба людства з коронавірусною інфекцією (COVID-19). Так, спалах пневмонії невстановленого походження в китайському місті Ухань було зафіксовано наприкінці грудня 2019 року. Станом на 7:30 ранку за київським часом 13 червня 2020 року у світі виявлено 7 650 696 хворих на COVID-19 з початку пандемії. Вдалось

одужати 3 630 249 інфікованим, 425 869 померли. Найбільше заражених у США (2 048 986), Бразилії (828 810) та Росії (510 761) [1].

В Україні на ранок 13 червня 2020 року за даними РНБО з початку епідемії захворіли 30 тис. 506 осіб, померли 880 осіб, одужали 13 тис. 976 осіб. Уперше з початку пандемії за добу COVID-19 підтвердили у понад 700 осіб. Зокрема, найбільше випадків з COVID-19 за минулу добу зафіксовано у Львівській області – 132, в Закарпатській області – 77 і в Києві – 72 [1].

Переважна більшість країн світу для боротьби з поширенням коронавірусної інфекції (COVID-19) застосувала комплекс обмежувальних заходів. Україна також у свій час ввела відповідні обмежувальні заходи, спрямовані на запобігання поширенню цієї хвороби.

Так, з 17 березня 2020 року в Україні заборонили проведення всіх масових заходів, у яких беруть участь понад 10 осіб. Винятком стали лише заходи, необхідні для забезпечення роботи органів державної влади і органів місцевого самоврядування. На території країни тимчасово заборонили роботу торгівельно-розважальних центрів, фітнес центрів, ресторанів, кафе. Останнім було дозволено впроваджувати безконтактну доставку їжі. Відкритими залишили точки продажу продуктів харчування, пального, засобів гігієни та медикаментів, а також банки та страхові компанії. Із 18 березня 2020 року заборонили: на всій території України регулярні та нерегулярні перевезення пасажирів автомобільним транспортом у приміському, міжміському, внутрішньообласному та міжобласному сполученні; перевезення понад 10 пасажирів одночасно в трамваях, тролейбусах і автомобільному транспорті, в автобусах, що виконують регулярні пасажирські перевезення на міських маршрутах; перевезення пасажирів метрополітенем в Києві, Харкові та Дніпрі; перевезення пасажирів залізничним транспортом у всіх видах внутрішніх сполучень (приміському, міському, регіональному і дальньому) [2]. 25 березня 2020 року Кабінетом Міністрів України було запроваджено режим надзвичайної ситуації на всій території України на 30 днів, до 24 квітня 2020 р. Із 6 квітня 2020 року Уряд увів більш жорсткі обмеження для населення на всій території України. Зокрема, до кінця карантину заборонялося: перебування в громадських місцях без вдягнутої маски, респіратору; переміщення групою осіб більш ніж дві особи (крім випадків службової необхідності та супроводження дітей); перебування в громадських місцях осіб, які не досягли 14 років, без супроводу батьків; відвідування парків, скверів, зон відпочинку, лісопаркових та прибережних зон (крім вигулу домашніх тварин однією особою та у випадку службової необхідності); відвідування спортивних та дитячих майданчиків; відвідування установ і закладів, що надають паліативну допомогу, соціального захисту, установ і закладів, що надають соціальні послуги; перебування на вулицях без документів, що посвідчують особу, тощо [3].

Сьогодні у світі намітилася тенденція щодо пом'якшення країнами карантинних обмежень. В Україні також було розроблено поетапний план виходу з карантину. Зокрема, з 1 червня 2020 року дозволили роботу басейнів і спортзалів; відвідування освітніх занять у групах не більш ніж 10 осіб (наприклад, автошколи); запуск залізничного транспорту і міжобласних

перевезень автотранспортом [4]. З 5 червня 2020 року дозволено кафе та ресторонам приймати відвідувачів усередині приміщень (однак не в усіх регіонах), а також відновлено авіаперельоти по Україні [5]. З 10 червня 2020 року відновлюють роботу два КПВВ на Донбасі; бази відпочинку та санаторії; заклади культури та масові заходи в них [6].

Введення карантинних обмежень не пройшло не помітно для економіки жодної країни, зокрема і для економіки України. Так, Кабінет Міністрів України погіршив прогноз щодо інфляції, зарплати й валового внутрішнього продукту в раніше опублікованому макроекономічному прогнозі на 2020 рік. Зокрема, згідно з оновленим прогнозом, рівень інфляції зросте до 11,6% з 8,7%, а ВВП України в річному вираженні впаде на 4,8% з раніше прогнозованих 3,9% [7].

Особливу тривогу викликає зростання рівня безробіття в Україні, що стало, передусім, наслідком закриття на карантин відповідних закладів, установ тощо. Так, станом на 16 квітня 2020 року за даними Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від початку запровадження карантинних заходів в Україні, пов'язаних з коронавірусом, понад 89 тисяч українців офіційно зареєструвалися безробітними у Державній службі зайнятості. Станом на 16 квітня 2020 року кількість офіційно зареєстрованих безробітних в Україні сягнула 400,9 тисячі осіб, з яких 89,2 тисячі осіб звернулося до служби зайнятості за перші 4 тижні карантину. Кількість офіційно зареєстрованих безробітних в Україні на 27% перевищує кількість станом на 16 квітня попереднього року або на 86,5 тисячі осіб [8].

У щоквартальному інфляційному звіті Національного банку України зазначено, що у другому кварталі рівень безробіття в Україні зростає до 11,5%. Зазначається, що про зміни на ринку робочої сили свідчили соціологічні опитування населення. Так, згідно з опитуванням, проведеним 25-30 березня 2020 року серед українців, які мали роботу до запровадження карантину, 35% продовжували працювати у звичайному режимі, 29% працювали дистанційно, 32% перебували у відпустці без збереження заробітної плати, решта 4% втратили роботу. Відповідно до результатів іншого опитування, проведеного за аналогічний період, 10% тих, хто працював до запровадження карантину, втратили роботу [9].

Як відзначається у літературі високий рівень безробіття сприяє криміналізації суспільства, може призвести до соціально-політичних потрясінь, соціальних катаклізмів, політичної нестабільності суспільства [10]. Це особливо актуально для сучасної України з її нестабільною соціально-політичною ситуацією, яка ускладнюється постійними акціями радикальних активістів та триваючими бойовими діями в окремих районах Донецької та Луганської областей.

З огляду на вищезазначене, забезпечення продуктивної зайнятості населення повинно стати сьогодні стратегічним завданням української влади. Для цього необхідним є проведення системної роботи із створення нових робочих місць з гідною оплатою праці, формування сприятливого середовища для розвитку малого і середнього підприємництва, забезпечення розвитку внутрішнього ринку товарів, робіт та послуг

українських організацій та експортного потенціалу національних виробників.

Список використаних джерел:

1. Коронавірус в Україні та світі: найважливіше за 13 червня. URL: <https://www.unian.ua/society/koronavirus-v-ukrajini-ta-sviti-nayvazhlivishe-za-13-cher-vnya-novini-ukrajini-11034944.html>
2. Закрять все ТРЦ, кафе и рестораны. в Украине из-за коронавируса ввели жесткие ограничения. URL: <https://tsn.ua/ru/ukrayina/zakryt-vse-trc-kafe-i-restorany-v-ukraine-iz-za-koronavirusa-vveli-zhestkie-ogranicheniya-1509078.html>
3. Уряд затвердив нові обмежувальні заходи у боротьбі з коронавірусом. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-zatverdiv-novi-obmezhuvalni-zahodi-u-borotbi-z-koronavirusom>
4. Нове послаблення карантину: які обмеження скасують з 1 червня. URL: <https://www.unian.ua/society/karantin-v-ukrajini-yaki-zaboroni-skasuyut-z-1-cher-vnya-novini-ukrajini-11011463.html>
5. Головні новини України за 5 червня: послаблення карантину та протести у Києві. URL: <https://www.unian.ua/society/novini-ukrajini-5-cher-vnya-2020-dobirka-golovnih-novin-novini-ukrajini-11025056.html>
6. Новий етап пом'якшення карантину в Україні: що відсьогодні запрацювало, правила та умови. URL: <https://www.unian.ua/society/pom-yakshennya-karantinu-shcho-zapracyovalo-v-ukrajini-z-10-cher-vnya-novini-ukrajini-11029139.html>
7. Кабмін погіршив прогноз щодо інфляції, зарплати і ВВП на 2020 р. . URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/10943993-kabmin-pogirshiv-prognoz-shchodo-inflyaciji-zarplati-i-vvp-na-2020-rik.html>
8. За час карантину у Службі зайнятості зареєструвалося майже 90 тисяч безробітних. URL: <https://hromadske.ua/posts/za-chas-karantinu-u-sluzhbi-zajnyatosti-zareyestruvalosya-majzhe-90-tisyach-bezrobotnih>
9. Нацбанк прогнозує значне зростання безробіття в Україні. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/koronavirus-i-kriza-nacbank-prognozuje-znachne-zrostannya-bezrobottya-novini-ukrajina-10983023.html>
10. Нестеров А. К. Плюсы и минусы безработицы // Образовательная энциклопедия ODiplom.ru. URL: <http://odiplom.ru/lab/plyusy-i-minusy-bezroboticy.html>